

ศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน การครองคน และการครองงาน
ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี

ETHIC BEHAVIOR OF SELF GOVERNANCE, PEOPLE GOVERNANCE, AND WORK
GOVERNANCE OF THE DIRECTORS UNDER UDONTHANI PROVINCIAL
ADMINISTRATION ORGANIZATION

รณันดร แฮมไฮสงค์

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน การครองคน และการครองงาน ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีตามความคิดเห็นของครูผู้สอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วย แบบตรวจสอบรายการ และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน การครองคน และการครองงาน ของผู้บริหารโรงเรียน ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทั้ง ๓ ด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ คุณธรรมจริยธรรมในการครองคน คุณธรรมจริยธรรมในการครองงาน คุณธรรมจริยธรรมในการครองตนตามลำดับ

Abstract

This study aimed to investigate the ethics of self-governance, people governance and work governance of the directors under the Udonthani Provincial Administration Organization.

The samples are teachers in Udonthani Provincial Administration Organization. The tool used for data collection was a 5-point rating scale questionnaire: the most, more, medium, less, and the least. The statistical analysis of the data was average and standard deviation.

The result of study found the following fact:

Holistically, teachers in Udonthani Provincial Administration Organization perceived ethical behavior was at a high level. Consideration follow the average from the most to the least is the ethic of people governance, the ethic of work governance, and the ethic of self-governance.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีจำนวน 8 โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา (ช่วงชั้นที่ 3-4) เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาให้เยาวชนเป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขโดยยึดหลักการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษา พ.ศ. 2544 โดยมีผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และควบคุม ดูแล ติดตามให้การสนับสนุนอย่างเต็มความสามารถในการบริหารงานที่โรงเรียนต้องรับหน้าที่ในการดำเนินการคืองานบริหารวิชาการ งานบริหารบุคลากร งานบริหารงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป ผู้บริหารโรงเรียนต้องรับบทหนักและแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน การครองคนและการครองงานที่ถูกจับตามองของครูในระดับโรงเรียนและระดับองค์การบริหารส่วนจังหวัดอยู่ตลอดเวลาว่าพฤติกรรมดังกล่าวจะเป็นแบบอย่างและสร้างความพึงพอใจให้กับครูในโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนได้มากน้อยเพียงใดซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารงานโดยรวมว่าสามารถสร้างแรงกระตุ้น ให้ครูในโรงเรียนให้ความร่วมมือในการทำงานได้อย่างพร้อมเพรียง และสามัคคี ร่วมกันทำงานอย่างจริงจังและเต็มใจ พฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน การครองคน และการครองงาน ของผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นปัญหาที่ลึกลับซ่อนเร้น ที่ทำให้ผู้ร่วมงานมีมุมมองที่แตกต่างกันไปโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีเป็นองค์กรหนึ่งที่ต้องร่วมมือร่วมใจในการจัดการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความรอบรู้ มีวิสัยทัศน์และมีพฤติกรรมด้านคุณธรรม

จริยธรรมในการครองตน การครองคน และการครองงาน เป็นที่พึงพอใจของครูเป็นที่น่าเคารพ ศรัทธา น่าเชื่อถือของคณะครูในโรงเรียน ซึ่งจะสามารถสร้างแรงกระตุ้น แรงจูงใจให้บุคลากรร่วมมือในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อโรงเรียน

เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าคุณธรรม คือ คุณงามความดีเป็นตัวคอยกำหนดให้คนประพฤติชอบ กระทำในสิ่งที่ถูกต้องและหลีกเลี่ยงในสิ่งที่ชั่ว ที่เลวผู้บริหารโรงเรียนในฐานะเป็นหัวหน้าต้องปกครองผู้ใต้บังคับบัญชา สมควรต้องกระทำตนเป็นแบบอย่างแก่คนอื่น และจะต้องบังคับใจตนเองให้อยู่ใต้อุปนิสัยธรรมอันดี ด้วยเหตุนี้ ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีคุณธรรมประจำใจตลอดเวลา (ฉลอง มาปริธา. 2538: 10) ความมีคุณธรรมจริยธรรมเป็นคุณสมบัติที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้การบริหารงานของผู้บริหารเป็นไปด้วยความราบรื่น บรรลุจุดหมายได้ดียิ่งขึ้น ถ้าหากผู้บริหารโรงเรียนขาดคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม นอกจากจะไม่สามารถบริหารงานได้ประสบผลสำเร็จได้ด้วยดีแล้ว ยังจะไม่เป็นที่ยอมรับของผู้ใต้บังคับบัญชาขาดศรัทธาในตัวผู้บริหารและเสียการปกครองในที่สุด (บุญชู ษัฎกาลณี. 2528: 22)

ประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียนเป็นผลมาจาก ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนการสอนและการบริหารโรงเรียนจะประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพนั้นผู้บริหารโรงเรียนต้องเพียบพร้อมและมีคุณสมบัติหลายประการ คือ มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะ มีคุณธรรม และคุณลักษณะที่ดี ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้ คือ สมรรถภาพ ผู้บริหารนั่นเอง ผู้บริหารที่มีคุณสมบัติดังกล่าวจะสามารถปฏิบัติภารกิจในความรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529: 2) ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่ต้องทำงานกับคนจำนวนมาก การทำงานจะมีความสุขทั้งตนเองและเพื่อนร่วมงานอันจะส่งผลดีต่อคุณภาพการศึกษานั้นผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความรู้ ตลอดจนนำความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมไปปรับใช้ในการครองตน (สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 ก 12)

จากการศึกษาวิจัยของ นิยม ไม้โสภา (2543) ได้ศึกษา พฤติกรรมการครองตน ครองคน และครองงานตามแนวพุทธธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม พบว่า พฤติกรรมโดยรวมอยู่ในระดับดี และจากการศึกษาค้นคว้าพฤติกรรมการบริหารด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 (ทองย้อม สาคกรสูงเนิน. 2548: บทคัดย่อ) พบว่า พฤติกรรมการบริหารด้านการครองตน ครองคน และครองงานอยู่ในระดับดี

สภาพปัจจุบันปัญหาการขาดคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารการศึกษาเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากกระบวนการกลั่นกรองคุณภาพในการคัดเลือกบุคลากรเข้าสู่อาชีพ เมื่อถูกกระตุ้นโดยกระแสบริโภคนิยมที่เน้นความเจริญทางด้านวัตถุมากกว่าจิตใจ ความสนใจด้านคุณธรรม จึงเสื่อมลงไปเรื่อยๆ ในขณะที่เมื่อการกระทำผิดก็ขาดการตรวจสอบลงโทษอย่างจริงจัง (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ 2539) และในยุคของเทคโนโลยีอันทันสมัย ทำให้มีข่าวอยู่เสมอว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความประพฤติตนที่ไม่ถูกต้องและไม่เป็นอันที่พึงประสงค์อันที่เป็นคาดหวังของชุมชนและสังคมที่ฝากความหวังไว้กับสถานศึกษาและตัวผู้บริหารสถานศึกษาทำให้ภาพลักษณ์ของครูและผู้บริหารสถานศึกษาต่ำลง

การที่ผู้บริหารโรงเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมเป็นที่ยอมรับนับถือจากผู้ร่วมงานทำให้ผู้ร่วมงานเกิดขวัญและมีกำลังใจรู้สึกมีความมั่นคงในการปฏิบัติงานซึ่งจะส่งผลให้เกิดการปฏิบัติงานดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพผู้บริหารโรงเรียนควรมีคุณธรรมจริยธรรมในเรือต่อไปนี้เป็นพื้นฐาน คือ (ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย. ม.ป.ป. 6)

1. มีเมตตา กรุณา ต่อผู้ร่วมงานและผู้อื่น
2. มีความเสียสละ เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน
3. มีความยุติธรรม มีเหตุผล และวางตัวเป็นกลาง อย่างสม่ำเสมอ
5. มีความรักและห่วงใยเพื่อนร่วมงาน
6. ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เพื่อนร่วมงานและผู้อื่น

ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรที่จะนำหลักธรรมทางพุทธศาสนา ด้านคุณธรรมและจริยธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพบหรือสัมพันธ์กับบุคคลไม่น้อยกว่า 4 กลุ่มอัน ได้แก่ ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานและประชาชนหรือชุมชนผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีหลักในการครองตน หลักในการครองคน และมีหลักในการครองงาน กล่าวโดยสรุป ผู้บริหารโรงเรียนที่ดีนั้นจะต้องเป็นบุคคลที่สามารถปฏิบัติตามหลักคุณธรรมจริยธรรม ทั้ง 3 ข้อ คือ

1. คุณธรรมจริยธรรมในการครองตน
2. คุณธรรมจริยธรรมในการครองคน
3. คุณธรรมจริยธรรมในการครองงาน

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้ศึกษาในฐานะครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และต้องการทราบถึงปัญหา เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนและการศึกษาของไทยผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน การครองคน และการครองงาน ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ซึ่งผลของการศึกษาค้นคว้าจะเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้พบแนวทางปรับปรุงคุณภาพด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนให้ดีขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน การครองคน และการครองงาน ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษามุ่งศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน การครองคน และการครองงาน ของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีตามความคิดเห็นของครูผู้สอน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีจำนวน 89 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือครูผู้สอน มีจำนวนทั้งสิ้น 62 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าและเก็บข้อมูลในครั้งนี้จัดทำเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน การครองคน และการครองงานของผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี แบบสอบถาม มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยใช้เนื้อหาของพฤติกรรมที่แสดงออก 5 ระดับ เพื่อสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียน โดยมีจำนวนข้อคำถาม แยกตามพฤติกรรมที่มุ่งวัด ดังนี้ พฤติกรรมด้านการครองตนจำนวน 20 ข้อ ด้านการครองคนจำนวน 20 ข้อ ด้านการครองงานจำนวน 20 ข้อ รวมทั้งสิ้น 60 ข้อ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน การครองคน และการครองงาน ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีสามารถสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวุฒิการศึกษา อายุ และวิทยฐานะ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ วุฒิการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 89.47 มีอายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.08 และเป็นไม่มีวิทยฐานะ คิดเป็นร้อยละ 52.63

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน การครองคน และการครองงานของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน การครองคน และการครองงานของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองคนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และคุณธรรมจริยธรรมในการครองตนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองตนของผู้บริหารโรงเรียนด้านการมีความประพฤติดีงามตามหลักศีลธรรมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และความสามารถควบคุมอารมณ์ ช่มใจในสถานการณ์ต่างๆ ได้ การเป็นคนตรงต่อเวลากับการบริหารเวลาได้ดีมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด พฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองคนของผู้บริหารโรงเรียนด้านการให้ครูมีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผนและร่วมปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และการไม่เอนเอียงด้วยรัก หรือชังหรือกลัวต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มใด กลุ่มหนึ่งบริหารเวลาได้ดีมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ส่วนพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองงานของผู้บริหารโรงเรียนด้านการมีความรักในงานและทำงานด้วยความวิริยะอุตสาหะมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และการเอาใจใส่ปรับปรุงการปฏิบัติงานของตนเองให้ดีขึ้นอย่างสม่ำเสมอ การมอบหมายงาน ตามความถนัดความเหมาะสมของแต่ละบุคคลมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองคนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ คุณธรรมจริยธรรมในการครองงาน และคุณธรรมจริยธรรมในการ

ครองตน ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาระดับสูงปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมทุกด้านอยู่ในในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน ($\bar{X} = 4.06$) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม จำแนกตามอายุ พบว่าครูผู้สอนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมทุกด้านอยู่ในในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ครูผู้สอนที่มีอายุ 31-40 ปี มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมทุกด้านอยู่ในในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน ($\bar{X} = 3.94$) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ส่วนครูผู้สอน ที่มีอายุ 41 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมทุกด้านอยู่ในในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม จำแนกตามวิทยฐานะ พบว่า ครูผู้สอนที่ไม่มีวิทยฐานะ มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมทุกด้านอยู่ในในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองตนและการครองคนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ส่วนคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ครูผู้สอนที่มีวิทยฐานะชำนาญการ มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมทุกด้านอยู่ในในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองตนและการครองคนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ส่วนคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ครูผู้สอนที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมทุกด้านอยู่ในในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองคน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

อภิปรายผล

ผลการศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน การครองคน และการครองงานของผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำประเด็นที่พบมาอภิปรายผล ดังนี้

ความเห็นของครูผู้สอนต่อพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน การครองคน และการครองงานของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี โดยรวมและรายด้านทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1. คุณธรรมจริยธรรมในการครองตนของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองตนเป็นรายข้อตามความพึงพอใจของครู พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความละเอียดและเกรงกลัวที่จะกระทำผิดระเบียบ กฎหมาย มีความประพฤติตนตั้งงามตามหลักศีลธรรมและไม่ทำตัวเป็นนักเลงผู้หญิงผลการศึกษาปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนนั้นเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องข้อระเบียบกฎหมาย เนื่องจากได้รับการพัฒนาตนเองในการอบรมสัมมนาและหาความรู้ในเรื่องระเบียบใหม่อยู่เสมอ และยึดถือหลักธรรมในการครองตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา โดยการยึดถือปฏิบัติ ศีล 5 เป็นประจำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิยม ไผ่โสภณ (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา พฤติกรรมการครองตน ครองคนและการครองงาน ตามแนวพุทธธรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครพนมพบว่า พฤติกรรมการครองตน ครองคน และการครองงานตามแนวพุทธธรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเมื่อเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านพฤติกรรมการครองงาน ด้านพฤติกรรมการครองคน และด้านพฤติกรรมการครองตน

2. คุณธรรมจริยธรรมในการครองคนของผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี อยู่ในระดับมาก และเป็นด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่มีค่ามากที่สุดกว่าทุกด้านของผู้บริหารโรงเรียนเมื่อพิจารณาพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองคนตามความพึงพอใจของครู เป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการส่งเสริม สนับสนุนให้โอกาสครูศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ผู้บริหารโรงเรียนมีกริยาวาจาสุภาพทักทายผู้พบเห็นด้วยอัธยาศัยที่ดี มีการบริหารงานตามระเบียบแบบแผนของทางราชการให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนและร่วมปฏิบัติงาน และปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตใฝ่หาใจ ได้ผลการศึกษาปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนนั้นเป็นผู้มีความสามารถในการประสานคนมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เคารพ และให้เกียรติผู้อื่น โดยยึดหลักธรรม พรหมวิหาร 4 สังคหวัตถุ 4 และราชธรรม 10 เป็นแนวปฏิบัติในการครองคน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเนตร ทองคำ (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา พฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า บุคลากรโดยรวมครูผู้สอนและกรรมการโรงเรียน เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ มีพฤติกรรมด้านคุณธรรมโดยรวม ด้านการครองตน ด้านการครองคนและด้านการครองงานอยู่ในระดับมาก

คุณธรรมจริยธรรมในการครองงานของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองงานตามความคิดเห็นของครูเป็นรายข้อ พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการจัดประชุมเมื่อมีปี ญูหาหรือมีงานสำคัญมีการมอบหมายงานตามความถนัดความเหมาะสมของแต่ละบุคคลมีการทำงานโดยยึดวัตถุประสงค์และเป้าหมายเป็นหลักในการทำงานมีความรักในงานและทำงานด้วยความวิริยะอุตสาหะ ผลการศึกษาปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียน มีความรู้และความสามารถในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานในโรงเรียน และยึดหลักจรรยาบรรณในการทำงาน คือมีความเพียรพยายามทำงานด้วยความมานะ อุตสาหะ ไม่ทอดทิ้ง มีความขยันหมั่นเพียร และมีความอดทน เต็มไปด้วยคุณธรรมที่ติงามและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีความซื่อสัตย์ ประพฤติดีงามตามหลักศีลธรรม ละอายและกลัวที่จะกระทำผิดระเบียบ กฎหมาย มีกิริยาจาสุภาพทักทายผู้พบเห็นด้วยอัธยาศัยที่ดีให้มีการประชุมเมื่อมีปี ญูหาหรือมีงานสำคัญ มีการมอบหมายงานตามความถนัดความเหมาะสมของแต่ละบุคคล ส่งเสริม สนับสนุนให้โอกาสครูศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทองย้อม สาครสูงเนิน (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา พฤติกรรมการบริหารด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า ครูผู้สอน มีความเห็นว่าการบริหารด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวมทุกด้านมีระดับพฤติกรรมการบริหารทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเรียงลำดับพฤติกรรมการบริหารเป็นรายด้านตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือพฤติกรรม การบริหารด้านคุณธรรมจริยธรรม ในการครองคน พฤติกรรมการบริหารด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน และพฤติกรรมการบริหารด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครอง งาน ตามลำดับ

จากผลการศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน การครองคน และการครองงานของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่ม โรงเรียนในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีตามความคิดเห็นของครู มีความสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีความชำนาญในการบริหารงาน และกิจกรรมต่างๆ และประสบความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสามารถประพฤติตนให้เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน การครองคนและการครองงานและมีภาวะผู้นำและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงานและได้บังคับบัญชา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

การศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน การครองคน และการครองงาน ของผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีโดยให้ครูผู้สอน แสดงความคิดเห็นกับพฤติกรรมในการครองตน การครองคน และการครองงาน ของผู้บริหารโรงเรียนจะเกิดผลประโยชน์โดยตรงแก่โรงเรียน นักเรียน ครูผู้สอนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาควรจะนำผลในการศึกษาในครั้งนี้เป็นข้อมูลสารสนเทศให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีได้มีการจัดทำโครงการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรและการสร้างเสริมขวัญและกำลังใจในการทำงาน เพื่อให้บุคลากรได้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษาโดยให้ผู้บริหารโรงเรียนใช้หลักธรรมตามหลักพุทธศาสนา เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ได้บังคับบัญชาเพื่อร่วมงานและชุมชน และเป็นนักบริการการศึกษา มือชีพที่ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติในสังคมต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

การศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน การครองคน และการครองงาน ของผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี เฉพาะความคิดเห็นของครูผู้สอน เท่านั้น ควรมีการศึกษาจากความคิดเห็นของผู้ปกครอง นักเรียน นักเรียน และองค์กรอื่น ๆ ที่มีส่วนร่วมในการจัดและสนับสนุนการศึกษาและควรมีการศึกษาพฤติกรรมด้านอื่น ๆ ของผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมดที่สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีเพื่อที่จะทำให้ทราบพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นภาพรวม เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

บรรณานุกรม

กรมสามัญศึกษา. (2525). *ความรู้ด้านพฤติกรรมมนุษย์และทักษะการครองตน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.

ก่อ สวัสดิพิพาณิชย์. (2520). *การบริหารงานวิชาการและความเป็นเลิศทางการเรียน*. กรุงเทพฯ: กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

_____. (2526). *การบริหารงานวิชาการและความเป็นเลิศทางการเรียน*. กรุงเทพฯ: กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

กীরติ บุญเจือ. (2534). *จริยศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

กীরติ ศรีวิเชียร. (2524). *การจัดจริยศึกษาในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

เกียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2539). **ศึกษิตแห่งศตวรรษที่ 21: แนวคิดปฏิรูปการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ: ชัดเชสมิเดีย.

โกศล มีคุณ. (2533). **การวัดจริยธรรม**. ราชบุรี : วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง.

โกสินทร์ รังสยาพันธ์. (2530) **ปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

คำพันธ์ บุญยี่ต. (2537). **พฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา**. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.

ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย และพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู. (ม.ป.ป.). **คุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา**. อุทัยธานี: ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย และพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันต์ จงนี้ก. (2524) **จริยธรรมของเยาวชนไทย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

ทองย้อม สาครสูงเนิน. (2548). **พฤติกรรมการบริหารด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1**. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ธีรพร อูวรรณโน. (2530). **จริยธรรมกับการศึกษา**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นพพงษ์ บุญจิตราดุล. (2534). **หลักบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์

นิยม ไผ่โสภ. (2543). **พฤติกรรมกรรมการรองตน รองคน รองงาน ตามแนวพุทธธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม**. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

บุญชม ศรีสะอาด. (2535). **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.

_____. (2543). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.

บุญชัย จงกลนี้. (2528). **คุณธรรมของนักบริหาร**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สัตยาการพิมพ์.

ปธานุกรมฉบับหลวง. (2523). เล่ม 11. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

ประพันธ์ สุริหาร. (2542). **หลักและระบบการบริหารการศึกษา**. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ประภาศรี สีหอำไพ. (2531). **พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประสาน ทองภักดี. (2520). **ระบบการศึกษาของพระพุทธเจ้า**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.

พนัส หันนาคินทร์. (2524). **หลักการบริหารโรงเรียน**. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.

_____. (2529). **การสอนคำนิยามและจริยธรรม**. พิษณุโลก: โรงพิมพ์พิชเชศ.

พยุง สารทอง. (2542). **ศึกษาปัญหาและการปฏิบัติตนตามคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม**. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง. (2515). เล่ม 35. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

พระราชวรมุณี (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2523). **พุทธจริยธรรม**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

_____. (2528). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์**. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

_____. (2528). **พุทธธรรม**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

_____. (2529). **ธรรมบุญชีวิต**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สุขภาพใจ.

พิฑูร มลวัลย์. (2525). **หลักธรรมสำหรับนักปกครอง**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

มงคล ภาครุวานนท์. (2539). **พฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด**. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). **พจนานุกรมไทย**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

วิจิตร ศรีสะอาด. (2523). **เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและระบบบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ศักดิ์รินทร์ สุวรรณโรจน์. (2542). **ครุตามแนวพระราชดำริ**. วารสารข้าราชการครู. 19 (5): 3-4 ;มีถุยายน-กรกฎาคม.

สมบุญรณ์ พรรณนาภ. (2526). **จริยศาสตร์ศึกษา**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2528). **คุณธรรมผู้บริหาร**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามเจริญพานิช.

_____. **ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา**. (2534 ข). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อรุณการพิมพ์.

_____. (2534 ข). **สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน ภาวะผู้นำโรงเรียน คุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อรุณการพิมพ์.

_____. (2541 ก). **ชุดการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง เล่ม 2**. กรุงเทพฯ: คัมปายอิมเมจจิง.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู. (2540). **การบริหารบุคคลสำหรับข้าราชการครู**. กรุงเทพฯ: ศรีเมืองการพิมพ์.

- สุนทร ทองคำ. (2544). **ศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์**.ปริญญาโท กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุรัฐ ศิลปะอนันต์. (2527). **นักบริหาร**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- โสภณ พวงสุวรรณ. (2526). **มนุษยสัมพันธ์สำหรับผู้บริหารชลบุรี**: วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง.
- อรุณ รักรธรรม. (2527). **หลักมนุษยสัมพันธ์กับการบริหารพิมพ์ครั้งที่3**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ฮ. นิกซูกี้. (2544). **ธรรมชาติของทักษะชีวิต**. พิมพ์ครั้งที่2 กรุงเทพฯ: สยามอินเตอร์บุ๊คส์.
- Anderson, Tohnkent. (1982). Superintendent's Involvement. **Dissertation Abstracts International**. 42 (11); 4656-A. Photocopied.
- Frank, Votto T. (1984, August). Competition of Values and Selected Characteristics of School Board Members and Superintendents in the State of New Jersey. **Dissertation Abstracts International**. 54 (14); 375-A: Photocopied.
- Krung, Samuel E.; & others. (1990). An Experience Approach to the Study of Principal Instructional Leadership. In **Results from the Principal Activity Sampling Form**. pp. 48-52. Illinois: Daring Kindersley.
- Maslow, Abraham H. (1970, May). **Motivation and Personality**. 2nd ed., New York: Harper and Row.
- Reed, Diane E. (1987, April). Organization Characteristic, Principal Leadership Behavior and Teacher Job Satisfaction: An Investigation of the Effects on Student Achievement. **Dissertation Abstracts International**. 48 (06A): 388. Photocopied.